

A parlagfű-olajosbogárról

Ismert jelenség a természetben, ha egy faj számára idegen helyre kerül és meg tud telepedni, akkor kis idő múlva követik a természetes ellenségei is. A parlagfű már hosszú évtizedek óta jelen van Európában, természetes ellenségei azonban eddig nem bukkantak fel Magyarországon.

Világszerte számos kutatást végeztek és jelenleg is sokakat foglalkoztat a parlagfű elleni biológiai védekezés. A tudományos eredmények alapján a **parlagfű-olajosbogár** (*Ophraella communa*) tűnik a legígéretesebbnek a parlagfű elleni védekezésben. Ez az Észak-Amerikában honos faj - valószínűleg sok más újvilági fajhoz hasonlóan - vetőmag- vagy takarmány szállítmányokkal juthatott el más kontinensekre, így Európába is. Eddigi ismereteink szerint stabil populációja Észak-Olaszországban, Milánó környékén alakult ki. Magyarországon először 2020 őszén bukkant fel.

A bogár első hazai előfordulásáról tavaly már megjelent egy publikáció, azóta újabb igazolt megjelenésével mostanáig nem találkoztak a kutatók. Az Eötvös Lóránd Kutató Hálózat Agrártudományi Központ Növényvédelmi Intézete a Nébih megbízásából vizsgálja a rovar magyarországi előfordulását, megjelenése esetén annak életmódját. A közösségi médiában az ELKHAK kérte a lakosság, rovarászok, gazdálkodók, természetjárók segítségét is a parlagfű-olajosbogár felderítésére.

A parlagfű-olajosbogár megjelenése

A bogár könnyen felismerhető. Kisebb termetű, kb. 0,5 cm hosszúságú, teste és a végtagjai sárga-sárgásbarna színezetűek. Szárnyfedőin fekete hosszirányú sávok láthatók. Szárnyai fejlettek, jól repül. Főleg parlagfűn található meg, és szabad szemmel is jól megfigyelhető. A faj tojásai tojásdad alakúak, kezdetben sárgák, majd gyorsan narancsszínűre változnak. A fejlett lárva szürkés színezetű, teste erősen szelvényezett, szőrözött, méretében a kifejlett egyedre hasonlít, három pár fejlett járólábbal rendelkezik. A sötétsárga színű báb maga köré barna színű, laza szövésű gubót készít, ennek védelmében fejlődik.

A parlagfű-olajosbogár szerepe a parlagfű elleni védekezésben

A parlagfű-olajosbogár ígéretes lehet a hazai parlagfűvel szembeni védekezésben. Ha sikerül a faj populációinak megszoknia a hazai, újonnan meghódított területeket, és életmódjának, szaporodásának alkalmasnak ígéreknek a környezeti feltételek, úgy eredményesen csökkentheti hazánkban a parlagfű egyedszámát. Azt azonban tudni kell, hogy a parlagfű-olajosbogár önmagában nem jelent megoldást a parlagfű elleni védekezésben, és időbe telik, mire hazánk éghajlati viszonyaihoz alkalmazkodik. Amennyiben ez megtörténik, a megerősödött parlagfű-olajosbogár populációk csökkenthetik a hazai parlagfű állományt, ezzel mérsékelve a levegő pollen terhelését.

További kutatások

A Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (Nébih) munkatársai az elmúlt években elsősorban tápnövény-preferencia szempontjából vizsgálták a parlagfű-olajosbogarat. Azt kutatták, hogy a parlagfű mellett még milyen növényeket fogyaszthat a faj, illetve a növények egyidejű jelenlétekor melyik növényt fogyasztja inkább. Az eddigi vizsgálati eredmények szerint a napraforgó például még alternatíva hiányában sem felelt meg a bogárnak. Még sok kutatás szükséges annak érdekében, hogy a parlagfű-olajosbogárnak egészséges populációi fejlődhessenek ki, és a lehető legpontosabban meg lehessen határozni, hogy az új faj milyen hatással lesz hazánk élővilágára és a termesztett növényfajokra.

A Nébih megállapodást kötött az ELKH (Eötvös Lóránd Kutató Hálózat) ATK Növényvédelmi Intézetével, hogy folytassa a parlagfűvel szembeni biológiai védekezési lehetőségek keresését. Az együttműködés célja a parlagfű-olajosbogár magyarországi előfordulásának felmérése, illetve további vizsgálatok elvégzése a bogár hazai viszonyok közötti életmódjának megismerésére.

1. ábra: Kifejlett egyed (forrás: wikimedia.org)

2. ábra: A nőstény és a hím egyed közti különbség (forrás: Nébih)

3. ábra: A bogár petéi a parlagfű levelének színén (forrás: izeltlabuak.hu)

4. ábra: A bogár lárvája (forrás: izeltlabuak.hu)

5. ábra Nevelőketreces vizsgálat a Nébih Növényegészségügyi és Molekuláris Biológiai Laboratóriumában (forrás: Nébih)